

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, iránycikkék, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

Kolozsvár, apr. 18.

Megtörtént hala Istennek.

Aprilis 14-kén kimondá a' nemzetgyűlés, miként a' habsburg-lotharingiai ház Magyarországból és annak királyi székéből örökre száműzve van.

És ugyan érdemelt-é egyebet azon vérszomjas hyenafaj, mely egy nem hódított, hanem szabad egyezkedés nyomán szövetkezett nemzetnek háromszáz éven át gunyos megvetés, zsarnoki nyomás, sőt vajmi sok megsemmisítőtörekvések daczára rendületlenül megőrzött büségét, a' sokszor ingadozott trón fentartására tett fölszámíthatlan áldozatait, a' véres verejtéke után húzott tömérdek javalmakat azzal hálálta meg, hogy mindeu igazok nélkül, gyökeres kiirtására uszította vérebeit.

Mely még akkor is, midőn az isteni és emberi jogok ellenére, tüzzel vassal pusztított nemzet, a' győzelem kétes perczeiben megkísérté a' békés kiegyenlítést, bösz felfuvalkodottságában hálált mondott a' tulságoson loyális nemzet fejére.

Meily csak egy áhírére annak, hogy a' szélséyes szerencse igazságtalan fegyvereire mosolygott, a' nemzetek sorábóló kiörültetésünket, megsemmisítésünket proclamálta.

Igen: százszor megérdemelte 's adja a' népek istene, hogy ne érje bé vele!

De hiszen minek is húztuk halasztottuk volna kimondását annak, a' mit tetteleg már valóstítottunk.

Avagy nem a' habsburgok vérebeivel vívtunk-é már száz meg száz csatákat?

És lehetne-é gyalázatosabb nemét csak gondolni is az öngyilkolásnak, mint küzdeni valakivel élethalálra, feláldozni vérünket, vagyónunkat és életünket csak azért, hogy ha ellenünkön diadalmaskodnunk sikerül, fejünk felibe ültessük őt?

Aztán vegyük a' dolgot pecsovics szempontból: vajjon mivel remélhattunk volna jobb sorsot a' habsburgok kegyelméből, ha ki nem mondjuk függetlenségünket 's le fogúnak igazhatni?

Tanusítják a' mult idők eseményei, 's ott vanaok legujabb adatok gyanánt az unbediogte

Unterwerfung követelése 's a' mart. 4-iki manifestum.

Mi különbséget tesz tehát a' függetlenség ki- vagy nem nyilvánítása?

Azt, hogyha bukunk, tökéletesen mindegy: akár mondottuk ki akár nem függetlenségünket; a' mire számolhatunk mindenesetre csak a' bizonyos halál.

Ellenben ha győzni fogunk, mit Isten után reménylünk és hiszünk is, bé van vágva az utja annak, hogy ide hátrább valamely cselszövő róka kiigézzé a' konczot fogaink közül. Pedig soha se feledjük azon nemzeti becsületességünkben folyó gyengeségünket, hogy minket az alkudozások terén lehet legkönnyebben vízre viinni.

Az apr. 14-ki határozat által tehát a' habsburgok irányában semmit de semmit sem veszítettünk; ellenben igen sokat nyerhetünk.

Saját magunkra néve pedig e' határozat végetlen fontossága.

A' magyar hadsereg tudni fogja, miként nem azért ontja vérét, hogy az általa kivivandó diadal eredményeiből neki talán az jusson osztályrészül, hogy mint csataedzett és hős katonákat, egy a' magyar korona alá magát netalán behízelgett tökfűkő, szabadságért küzdő nemzetek leigázására vigye, újabb győzelmi babérokat aratni.

És a' hazafiságot egy újabb átszűrés bihetően sok salaktól fogja megtisztítani.

Eddig a' schwarzgelb pecsovicsok és a' nemzeti szabadság és függetlenség bajnokai közt volt egy közép osztály, melybe, mint a' keresztetelelenül meghalt gyermekek lelkei a' limbus infantumban, azon fajba tartozott az embereknek, kik félelem, gyávaság, vagy rossz akarat miatt, egyik félhez sem bírtak határozottan csatlakozni.

Ezek a' „truditor dies die“ elvét követve semmitsem csinálnak; sem hidegek, sem melegek. Ha Urban jó, nem retirálnak, mert tudják, hogy nem fogja őket bántani. Ha Bem jó, nem csípheti őket nyakon, mert passiv magokviselete által nincsenek statárium alá minősítve.

Veszedelemes egy faj.

Mi ugy hiszszük, hogy az apr. 14-ki határozattal lejárt idejük; különben nem volna értelme a' nemzeti közakarát nyilvánításának.

Magyarország minden polgárainak, kik nincsenek az ellenség zsarnok hatalma alatt, határozottan magukévé kell tenni e' határozatot; 's érvényesítésére vagyont, életet, mindent áldozni.

Ki ezt minden következményeivel együtt magáévá nem teszi, az ellensége a' hazának 's érdeme szerint kell bánni vele.

A' közép ut bé van vágva.

M. Vásárhely, april. 14. Küldöm az alább következő névjegyzéket, mely városunk valamelyik gaz tisztviselőjének (nevét csak később tudatandom, ha minden adatok kezemben lesznek) műve a' Puchner-világból. Ez égre-kiáltó corpus delicti Szebenből került hozzánk. Kérem közölje ön: hadd láthassa a' haza 's okuljanak, a' kiknek kell, hogy a' legbecsületesebb családföket minő veszély fenyegette 's menynyire sülyedhet némely ember az alávaló gaszág fokozatán.

Nevei azoknak, kik M. Vásárhelyen a' népet izgatták, lázasztották az osztrák kormány és ezen kormány emberei ellen:

1) Ref. professor Török János, ki tanulókból egy századot alakított, és magát ezen század kapitányává nevezette.

2) Ref. pap Péterfi József, ki mind templomi beszédeiben, mind a' piacon szüntelen bujtogatta a' népet kormány és tisztviselőség ellen; noha régebben kormány embere volt.

3) Ifj. Jenei József, ki egy közelebről sept. hónapban tartott törvénytelen, fejetlen marcalison magát dullo-biztosnak tétette, és a' ki a' radnóti táborból megírat a' szomszéd falukból sok marhát, sertést magához hajtattott Mező-Csávásra.

4) Ref. pap Albert János, egy dühös néplázító.

5) Jáger Mihály városi polgárfi és ügyvéd, ki legelső kezdette a' városon tartani tilalom ellen a' népgyűléseket, szüntelen ő felsége és kormánya, ugy a' tisztviselőség ellen ingerelte a' népet, okozta a' sok rendetlenséget.

6) Kovács Samu városi ügyvéd, mindig legelső volt, ki a' Kossuth hírlapjait és más lázzító irományokat a' piacon, utcákon felolvassott.

7) Urbázi György irnok, Teleki Domokos és az ellenzéki párt emissariusza, ki martius 15-ke óta szüntelen lázzított 's jelenleg a' székely tábornál Betzmann őrnagy segédje volt, egy Jakab Elek nevűvel két Chevaulegertől elvett lovakon, különben mind ketten hírlapírók.

8) Hincz Miklós városi ügyvéd, m. vásárhelyi uri casino és székely Comitee egyik titkára,

minden törvényes kormánynak ellensége, népfelsőség előmozdítója, Teleki Domokos kegyencze.

9) Szabó Mózses szijgyártó, egy tanulatlan, de gonoszlelkű, a' kereskedő Fogarasi Demeter és oláh papok ellen véghez vitt istentelen merészlet egyik előmozdítója, a' törvényes előljárok mételje.

10) Daboczi János csizmadia, mindenben Szabó Mózsesnek kézen fogott társa.

11) Zalányi György mészáros, egy alattomba bujtogató reformatus.

12) Csernát József szijgyártó, Zalányival és Daboczival egy huron pendül.

13) Pap János szijgyártó, mérges ultrista.

14) László Samu szijgyártó) zálogtalan polgár

15) Bihari János schusster) rok és az értetlen

16) Lag György dito és) körn.kedélyei fel-

17) Ungerpek dtto) zaklatói a' törv.

) kormány ellen.

18) Berzenczei László főbiztos)

19) Ifj. g. Bethlen János korm.biz.) Ismeretes

20) Gál Sándor nemzetőr kapit.) ügy

21) Szt.királyi Zsigm.m.sz.jegy.) vezérek

22) Farkas József jegyző)

23) b. Rauber Ferdinand)

24) Gróf Lázár József három fia: Albert, Dénezs, Móricz.

25) Dobolyi Sándor, ügyvéd.

26) Topler Simon, notarius.

27) Kovács Aron, irnok.

28) Lénárt Károly, mészáros legény.

29) Szöllösi Samu, szabó legény.

30) Ajtai Lajos, sebész.

31) Fekete József, városi tanácsnok.

32) Ajtai Mihály, v. levéltárnok.

33) Zombori Mihály, csizmadia, ki visszajövet egy lengyelt Hajnal László ügyvéddel lelőtt.

34) Ifj. Hajnal József, fiscalis irnok.

X.

E' névjegyzékre büszke lehet M. Vásárhely városa, hol a' szabadság ügyének a' polgári állapot oly különböző rétegeiből támadtak, a' gazok figyelmét magukra vonó bajnokai. Szerk.

Marosujváron átutastamban itt találtam az alsófejéri rögtöntelő bíróságot oly erélyesen működni, miként a' perek minden idő vesztés nélkül a' legnagyobb szigorúsággal ugyan, de a' legnagyobb igazsággal 's ugy döntetnek el, hogy az emberi méltóságot mindenik bíró mindig szem előtt tartja. Bár a' megyei illető tiszt urak bügöbben 's szivesebben nyujtanának segéd kezeket! Igy is azonban nyolcz nap alatt egy gonosztevő, ki 28 magyar 's jelesen Mezei ügyvéd nejének gyilkolásában a' fő szerepet vitte, bitófára; négyen golyó általi kivégeztetésre íteltettek, egy a' rendes büntetőszéknek adatott át; egy pedig mint ár-

atlan szabadon bocsáttatott. Pedig nem tartom fölöslegesnek megemlíteni, miként a' rögtönitélőszék a' helyben tanyázó aranyosszéki nemzetőrök rokonszenvével 's jelesen segély nyújtási készségével éppen nem dicsekedhetik.

Felöltő volt előttem, hogy midőn a' Maros partján ácsorognék, egyszer csak látom, miként öt ember a' vaspályán egy szekeret taszigál 's arról a' parton legalább 25 mázsányi apró sót 's darabokat is a' Marosba hánynak. Midőn egy oda jött mázsa mester urtólé' tény okát tudakolnám, azt válaszolta, hogy az még a' néhai osztrák kormány rendeletéből azért történik, mert az a' só egy kevés földel vegyes 's nem érsanyit mint a' tiszta só. Hát a' helyett, hogy anynyi sót (évenként 6000 mázsa) a' vízbe hánynak, miért nem adják inkább a' szegénynek, ha nem ingyen, bár egy forintért mázsáját? Azért, felele a' mázsamester, mert nem szabad. Igen, igen, mondtam neki, a' dicső osztrák kormány soha se törekedett arra, hogy a' szegény ember sorsa javuljon, csak arra, hogy sok pénzt sajtoljon ki bár honnan is, miből részint a' dynastia egyénei számára Angolhonban tőkét alapítson, más részről legyen mivel katonákat fizetni a' népek szabadsága elnyomására.

Marosujvár általán statusgazdasági szempontból tekintve olyan hely, mely a' kormány figyelmét kiválólag igényli. Sok reformra van itt szükség. Most p. o. hat-bét száz ezer mázsa évenként kivágott sohól csak két millió p. fr. tiszta nyerevény van; igen de ezt kétszerezni könnyű volna. De az a' kérdés mondá ismét egy más ur mikép lehetne anynyi sót a' Királyhágóntuli helyekre szállítani? Könynyű felelém én azon vaspályából, melynek Magyarhonból Brassó felé vitele, különben is terveze van, egy ággal térjen ki M. Ujvárra 's a' helyett, hogy a' sónak a' Marosonni szállításával csak néhány zsidót gazdagítanak 's a' só árát nevelik, vigyék a' vaspályán olcsón, sebesen 's meg van a' kérdés fejtve. Továbbá M. Ujvár helyzete oly szerencsés, hogy itt nagyszerű faraktárt lehetne létesíteni. A' fiscusnak például vannak Gyergyóban terjedelmes fenyő és bikfával dús havasai: innen főleg ha a' Maroson létező gátok lerontatnának, temérdek fát lehetne leszállítani, melyből a' vidék építhetne, tüzelne, a' nemzet pedig sok pénzt nyerhetne 'sat.

De a' hajó éppen indult tehát én is végzem tudósításumat 's csak azt írom meg miként a' hajóban egy Háczegvidékről jött polgártársunktól Szentpéteritől azt hallám, miként ő Háczegből kiindulva találkozott vaskapunál a' Bánátba futó oláh Comitee hat tagjával, kik közül Barnuczra, Lauriani és Butyánra ismert. Ezek valószínűleg a' rácatáborba *) mennek, de csodála-

*) Jó helyre.

tos, hogy a' magyar tábor figyelmét, például Szászsebesnél, kijáztodhatták. Valóban a' nagy kár!

Lengyel János.

Nyilatkozat. A' hála és méltánylat szent kötelessége hi fel nyilvánítanunk, hogy Tömös ur a' Tövis városi parancsnok, minket, kik a' n. enyedi égés és gyilkolás után oda menekültünk, emberbarátilag fogadott, minden ruha és élelemszertől meg levén fosztva, ruházatunkról és eledelünk-ről fáradhatatlan munkássággal gondoskodott. Mivel pedig az oláh praefectusok, és tribunusok rendeletet adtak, hogy magyar menekültet senki bé ne fogadjon, ő minket többnyire az ő parancsnoksága alatt álló katona házakhoz szállított, 's a' felbőszült vérszomjas nép bántalmi és megtámadásai ellen saját nyugalma feláldozásával, sőt élete kockáztatásával is védett. Hogy mi életben vagyunk, 's a' minden perczen fenyegető veszélyt kikerültük, azt legnagyobb részint a' tisztelt parancsnok ur emberszerető jóságának köszönjük. E' soraink által tehát az egész világ előtt nyilvánítjuk, 's őszinte hálával elismerjük, hogy mi, 's n. enyedről menekült mintegy 300-háromszáz magyar lélek életét és megmaradását e' derék emberbarátnak köszönjük, ki örökre bírja hálás emlékezetünket. Kolozsvárt apr. 19-én 1849.

T ö b b e n.

Laistroma a' haza szükségére tett azon adományoknak, mellyek 1848-ki october első napjaiban királybirói hivataloskodásom alatt nállam tettek le.

Demes Péter szent demeteri praefectus 5 fr. Demes Péterő egy arany vagy is 4 fr. 30 kr. viszont egy vég vászon. Gr. Lázár Zsigmondő 5 fr. Lakatos Károly 12 fr., viszont egy kötlevél (a' mi az oláhok által el van rabolva.) Csont József 1 fr. Molnár József 1 fr. Kovács szent demeteri udvari tiszt 2 fr. Négy szent demeteri izraelita 2 fr. 10 kr. özszesen 32 fr. és 40 kr. ezüst pénzben. Viszont Lendvai Imre egy pár ezüst sarkantyú, Lendvai Julia egy ezüst sőtartó, Lendvai Károlina 24 font on (ezen három utóbbi adományok udvarhelyi ká tor Vargyasi házához levén letéve, ottan a' rablástól megmentettek) a' 24 font on az udvarhelyszéki vadász csapat számára Dranz Ferencz által golyóbisokká öntetett. Lehetnek még apró adományozások, de a' róluk szóló jegyzetek kidulván, ezek is emlékezetnél fogva jegyeztettek le, de rövid időni utánjárással ezekről is tiszta jelentés fog tétetni. Eddigi számadásom az octoberi népháboru, melynek tényezője voltam, azutáni raboskodásom 's menekülésem utáni katonai működésem hátráltatván, 's főleg azon körülmény, miszerint Udvarhelyszéknek febr. közepéig ellenséges kézben léte miatt

hely sem volt, hová számolhatni, 's most erkölcsi kötelességemnél fogva a' t. b. kormánybiztoság előtt méltó helyen láttam számadásomat.

A' n.-enyedi szerencsétlenek felségelésére, az udvarhelyszéki honvéd vadász csapat tisztikar adománya összesen 40 fr. ezüstben.

Sebesi István,
őrnagy.

A' nagy-enyedi menekültek számára újabb adakozások: 1) Bogártelki és daróczyi ref. ekklából 10 fr. 20 kr! ezüstben, 's néhány darab fejezémmű; 2) nagy- és kis-kapusi ref. ekklából 10 pfr., megosztva a' m.-léta szerencsétlenekkel; 3) Fekete Sámuel april. hónapra 1 pfr.; 4) özv. Császár Gábornó 10 pfr.; összesen 31 fr. 20 kr. ezüstben.

Kolozsvárt, apr. 19. 1849.

Köli Salamon József.

Vegyes hírek.

— Kolozsvár város, folyó hó 18-kán estve, Magyarhon függetlensége kimondatásának emlékére kivilágított. Minő szeszélyes játéka a' végzetnek! Csak egy évvel ezelőtt april. 19-ike előestéjét, az atyáskodó (!), páratlan jószág (!) és bölcsességű (!!) fejedelem születése emlékére ünnepeltük meg, 's most azért ünnepeltünk, mert ő szentéges felsége minden pereputtyostól örökre száműzve van hazánk királyi székéből.

— Aprilis 12 én tüzetett föl a' harmadrendű magyar érdemjel, Szebenben állomásozó hadosztályunk következő kilencz tisztjeinek melleire: Czecz tábornok, Bethlen Gergely ezredes, Ihasz alezredes, Horváth Ignacz, Makrai és Keller őrnagyok, Inkei, Székely Lajos és Szalbek György századosoknak.

— A' szebeni országos rendőrbiztoság, miután a' fegyvereknek 48 óra alatti beszoállítására iránt még mart. 24-én kiadott parancsot kellő siker nem követte, figyelmezteti Szeben lakóit, hogy a' kinél az idézett parancs ellenére bé nem adott fegyver találtatik, hadi törvényszék elébe fog állíttatni.

— Ugyanazon hatóság a' Szebenben csavargó, ingyen élő népcsocselékeknek a' városból 48 óra alatti kitakarodását rendelte.

Hézagöltő.

Mordet ut sanet; az az: keserű de egészséges.

Quid novi? csak anyayi: hogy mi valunk anyyira megrögzött a' Titulomania, hogy azzal sok boldogtalanok még most sem akarnak fel-

hagyni számtalan példából most csak egyet emelek ki:

Van közöttünk egy bizonyos ismerősünk (neve nincsen) ki magát, isten bocsáss! méltóságos urnak káromoltatja, 's hogy az neki jól esik, 's ő attól hizik is, ó arról mitsem tehet, pedig bizony higyétek polgártársaim: hogy őt éppen úgy illeti a' méltóságos cím, mint számár hátát a' bársony nyereg takaró. Tegnap került kezembe, ne nevesetek kérlek, oh ne nevesetek, sőt inkább szánjátok őt, mert ő beteg! igen beteg! bár ezen sorok gyógyítanak meg, mondom: tegnap került kezembe egy, saját pennájából folyt, szóról szóra itt következő címje.

„Szép művészeti, bölcsészeti és jogtudór, magyarhoi hités ügyvéd, Torda- és Alsófe(h)érmegek táblabiraja (sic!?) a' természeti külön, nyilvános vagy is polgársági és nemzetek közti jog, 's a' romai polgári törvény, nyilvános rendes tanára, a' pesti királyi egyetemnél a' törvény tudományi kar kebeleztet rendes tagja.“

HIRDETMÉNY

(2) A' kolozsvári 'elelmi főbiztoság rézséről közhirre tétetik: hogy közelebről az Alsó-Gyurkuczai és Szamosi oláhoktól, a' b. Hunyadi czirkáló csapatok által lefoglaltattak: tehén-3,—nagyjűh —74, hársany —12, borju—3, kecske—12,—összesen 134. darab. Továbbá M. királyfalváról is egy hibás lábu pej kanca, mellyet még az oláh tribunok felejtettek ott, ide Kolozsvárra beküldtven, 'elelmi gazdakezelő Csulak Dániel utján, maga rendjén, megláthatók; a' lehető tulajdonosok arra utasíttatnak hogy követeléseiket az e' végre kinevezett bizotmányhoz adják bé, mert azontul a' marhák közárverés utján elfognak adatni.

(3)

(2) Országos teljes hatalmu Biztos Csány László úr, rendetete, következtében a' kolozsvári katonai kórházi 'elelmezés ár-lejtés mellett lévén kiadandó: a' vállalkozók a' város házánál tartandó árlejtésre folyó hó. 26-án d. e. 9 órákkor ezennel meg hivatnak. A' mártius havi szükséglet számbavetettven találtatott következőleg:—27592 darab zsemle 3 l. 483 kenyér 26 l.—3890 dtto 16 latos. 2742 font marha hús. 968 borju hús 828 l. muntliszt. 1523. f. zsemle liszt. 584. f. olvasztott vaj. 579 f. riskása. 579 f, zsemlekása. 565. f. árpakása. 460 f. paszuly, 186. f. borso, 414. f. aszalt szilva, 55 f. kőmenymag, 84 f. veres hagyma, 235 f. levesbe való zöldség, 1462 darab tojás, 415 font só, 107 f. köleskása, 480 kupa ó bor, 13 k. ser, 75 k. tej, 77 k. pálinka ápolók számára 95 k. eczet. A' fenirt mennyiség havi szükségnek vétetven, az árlejtés is a' fennebbi mennyiségre fog tartatni; az árlejtők bánatpenzt tenni kötelesek, mely a' vállalkozóknak kötelezmény 's a' törvényes biztosítékok beadása, az árlejtőknek pedig az árlejtés bevégeztével lesz viszszaadandó.

Berzenczei Antal,
alezredes térparancsnok.